

Добробог Л.М.,
д-р юрид. наук, доцент, старший
науковий співробітник НЛ соціологіч-
ного моніторингу ДДУВС;

Литвиненко Н.О.,
слідчий слідчого відділення
Новокодацького ВП ДВП ГУ НП
в Дніпропетровській області

ЦИФРОВИЙ РЕСУРС ЗМІ ЯК ІНСТРУМЕНТ АНАЛІЗУ КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ В УКРАЇНІ

В умовах формування інформаційного суспільства актуальним стає питання комунікації. Одним із видів комунікації науковців є цифрові ресурси засобів масової інформації (ЗМІ). Разом з тим самі цифрові ресурси ЗМІ можуть виступати як інструмент аналізу тих чи інших суспільних явищ. Наразі доречним є пригадати пророчі слово головного редактора тижневика «Дзеркало тижня» Юлії Мостової в інтерв'ю засновнику інтернет-видання «Гордон» Дмитру Гордону, що більшість людей читають цю газету в Інтернеті [1]. Активне входження цифрових ресурсів ЗМІ у наукове життя пов'язане із розширенням та збагаченням комунікацій. В даному контексті ми маємо на увазі правову комунікацію. Загальні питання щодо цифрових ресурсів правових комунікацій останнім часом стали предметом дослідження багатьох науковців [2].

Метою даного дослідження є висвітлення проблеми можливого використання науковцями цифрових ресурсів ЗМІ як одного із інструментів аналізу злочинності в Україні. За визначенням О. Романової, правова комунікація – заснований на юридичних нормах порядок взаємодії об'єктів, пов'язаний з обміном правовою та іншою інформацією, спрямований на задоволення їхніх законних інтересів і потреб [3]. В теорії права цифровий ресурс ЗМІ відносять до вторинних джерел. Первинними, на нашу думку, слід вважати: Конституцію України, Закони України, постанови тощо. Для встановлення тенденцій вчинення корисливо-насильницьких злочинів в Україні нами проаналізовано цифровий ресурс ЗМІ «Українська правда», «День» та «Факти» у період 2013–2017 рр. (див. табл.). Два цифрових засоби мають аналітично-інформативний характер («День», «Правда України»), а один – інформативний («Факти»). Слід зазначити, що динаміка висвітлення корисливо-насильницьких злочинів у засобах масової інформації не суперечить офіційній статистиці досліджуваної злочинності. Показник висвітлення тематики корисливо-насильницьких злочинів у пресі виростає майже вдвічі з 2013 р. по 2017 р. (2013 р. – 152 рази, 2017 р. – 308 разів).

Динаміка висвітлення вчинення корисливо-насильницьких злочинів у ЗМІ України свідчить про зростання інтересу у суспільстві до правової інфо-

рмації.

Аналіз цифрового ресурсу ЗМІ дає можливість досліднику простежити інтенсивність скоєння основних корисливо-насильницьких злочинів у період 2013–2017 років (Див. діаграму). Так, наприклад, ми наочно бачимо, що загальна кількість корисливо-насильницьких злочинів, за матеріалами ЗМІ, протягом зазначеного періоду зростає. Як ми спостерігаємо із даних діаграми, перше місце серед інших корисливо-насильницьких злочинів займають грабежі. Фіолетовий стовпчик, що в діаграмі позначає грабежі, стрімко виріс за період з 2015 р. по 2017 р. На другому місці щодо висвітлення в періодиці знаходиться бандитизм. В період з 2013 р. по 2017 р. матеріалу в ЗМІ щодо бандитизму збільшилось у три рази. Кількість вчинених розбоїв протягом трьох років, з 2013 по 2015, трималась приблизно однакової позначки, а в 2017 р. значно збільшився цей показник.

Отже, цифровий ресурс ЗМІ створює новий специфічний інтелектуальний інформаційно-аналітичний продукт, який дає осмислення тенденціям, що виникають у суспільстві та його підсистемах, і рекомендації для втілення останніх у практичну діяльність, з метою налагодження процесу суспільної взаємодії у правовій комунікації із залученням різних підходів для забезпечення зв'язку між суб'єктами права і законодавцем. Саме через активне впровадження в цей процес аналітичної складової інформаційний супровід правової комунікації, здійснюваний ЗМІ, набуває своєї значущості.

Окрім зазначених у тезах двох маркерів: динаміки висвітлення проблеми вчинення корисливо-насильницьких злочинів у ЗМІ України у період з 2013 р. по 2017 р. та інтенсивності скоєння цих злочинів, завдяки такому інструменту як цифровий ресурс ЗМІ можна дослідити системоутворюючі фактори корисливо-насильницьких злочинів; проаналізувати динаміку допоміжних злочинів, які спрямовані на підготовку і забезпечення умов корисливо-насильницької діяльності; географічні характеристики контенту (локальність); аналіз обставин, що підлягають встановленню у справах про бандитизм, розбійні напади та грабежі; способи вчинення бандитських нападів, розбоїв та грабежів тощо.

Цифрові ресурси ЗМІ можуть виступати як інструмент аналізу тенденцій злочинності в країнах світу, зокрема в Україні. Цей ресурс дає можливість науковцю дослідити загальні тенденції рівня злочинності, хоча з обережністю необхідно говорити про ймовірну точність (математично-статистичну) вчинення злочинів.

1. Мостовая: Разумеется, газетам конец. В Украине еще, может, лет пять продержатся. URL: <https://gordonua.com/news/politics/mostovaya-razumeetsya-gazetam-konec-v-ukraine-eshche-mozhet-let-pyat-proderzhatsya-430567.html>.

2. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / наук. ред. Л.А. Дубровіна. 360 с. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/nauk-mon/MonGor.pdf>.

3. Козюк М. Правовое пространство и правовые коммуникации. URL: [Электронный ресурс] М. Козюк. – М. Козюк. – Режим доступа: – Загл с экрана.

4. Коломийцев В. Социология права и правовая культура. *Гражданин и право*. 2006. № 6. URL: <http://www.law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1169559>.

5. Романова Е. Правовая коммуникация: общетеоретический анализ. *Вестник Саратов. гос. акад. права*. 2009. № 4(68). С. 29-31.

Довгунь С.З.

канд. юрид. наук, заступник начальника
Головного СУ Національної поліції України

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОРГАНАМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В РЕСПУБЛІЦІ ГРУЗІЯ (НА ПРИКЛАДІ МВС)

Наразі все більш актуальним стає дослідження адміністративного законодавства закордонних країн, що певною мірою стосується сфери державного управління внутрішніми справами. Особливий інтерес становить законодавство держав зі схожими історико-правовими передумовами. Зокрема, це законодавство пострадянських республік з європейським вектором розвитку, де відбулась реформа поліції, результатом якої стала підвищена довіра населення, а органи досудового розслідування (далі – ОДР) утворені у складі поліції МВС. Однією з таких країн є Республіка Грузія, де, як і в Україні, наука адміністративного права вивчає державне управління внутрішніми справами, частина території була анексована, а реформа поліції отримує позитивні відгуки з боку закордонних вчених [1].

В Республіці Грузія, як і в Україні, розслідування злочинів, віднесено до сфери державного управління внутрішніми справами. Серед органів, що здійснюють управління у сфері розслідування злочинів, можна навести такі: Міністерство юстиції Грузії (ст.ст. 3–5 та 15); Міністерство внутрішніх справ Грузії; Міністерство оборони Грузії; Міністерство виконання покарань та пробачії Грузії; Міністерство фінансів Грузії (ч. 1 ст. 3 Закону Республіки Грузія); Служба державної безпеки Грузії.

У вказаних державних інституціях утворено слідчі органи. З огляду на структуру, чисельність особового складу та кількість підслідних складів правопорушень відносно найвагомішими є слідчі органи МВС Республіки Грузії, що аналогічно масштабам МВС України.

На відміну від України, в системі МВС Республіки Грузія у якості слідчих органів можуть виступати підрозділи Центрального Департаменту кримінальної поліції, Департаменту патрульної поліції чи територіальні підрозділи поліції у вигляді поліцейських управлінь Автономної Республіки Абхазії, Аджарії, Тбілісі, Мцхета-Мтіанеті, Шіда Картлі, Кахетії, Самцхе-Джавахеті, Рача-Лечхумі, Гурія, Самегрело і т.п. Відповідно в кожному управлінні є підрозділи детективів чи дільничних, як-то в Управлінні поліції